

Sundbyberg 2019-04-17

Diarienummer: S2019/00767/FSF
Vår referens: Mikael Klein
mikael.klein@funktionsratt.se

Mottagare: Socialdepartementet

Remissvar: Promemoria om behov av hjälp med andning och sondmatning

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 41 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Vi ser mycket positivt på att regeringen vill förtydliga att andning och sondmatning ska betraktas som grundläggande behov vid bedömningen av rätten till assistansersättning.

För att lagändringen ska få den avsedda verkan, behöver det i lagtext förtydligas att *hela insatsen* för att tillgodose ett grundläggande behov, måste vara grundande för assistansersättning.

Rätten till personlig assistans

LSS är en oerhört viktig lag som har haft stor betydelse för att personer med omfattande funktionsnedsättningar ska kunna leva ett liv som andra och ha ett självbestämmande över sin vardag och sina livsval. Rättstillämpningen har över tid succesivt försvagat ett flertal av LSS tio olika insatser på ett sätt som gör att dagens tillämpning inte längre följer lagens ursprungliga intentioner. Hanteringen av den statliga assistansersättningen har sedan våren 2016 haft en påtaglig försämring som innebär att många vuxna, barn och deras familjer fått uppleva stora och allvarliga försämringar när assistansen dras ned till ett minimum eller nekas helt. Dessa stora svängningar i

uttolkningen av rätten till assistansersättning är inte rättssäker och har skapat en stor oro bland alla som lever med personlig assistans. Försämringarna strider mot Sveriges åtaganden enligt Funktionsrättskonventionen.

Försäkringskassans uttolkning

Det finns ett flertal domar som Försäkringskassan uttolkat på ett prejudicerande sätt som fått negativa följder. Sedan våren 2016 har rättstolkningen inneburit att allt fler inte kommer upp i 20 timmars grundläggande behov och därmed förlorar rätten till assistansersättning. En av domarna härstammar ända från 2009 (RÅ 2009 ref 57) har fått allvarliga konsekvenser i bedömning av grundläggande behov, där Försäkringskassan numera bara räknar med vissa moment i insatser som rör måltider, hygien och av- och påklädning. Vi menar att detta sätt att uttolka behovet av hjälp för grundläggande behov strider mot lagens intentioner.

Vi vill också påpeka det anmärkningsvärda i att andning inte betraktas som grundläggande behov, vilket illustrerar hur långtgående den restriktiva rättstillämpningen gått.

Hela insatsen måste räknas som grundläggande!

Med promemorians föreslagna lagförändringar ser vi en uppenbar risk att tillämpningen blir densamma som redan nu sker vid bedömningen av grundläggande behov. Även om andning och sondmatning skrivs in i lagtexten, blir det sannolikt bara enstaka moment av de insatserna som kommer räknas i bedömningen av rätten till assistansersättning. Lagtexten måste därför ovillkorligen förstärkas med ett förtydligande om att *hela insatsen* för att tillgodose ett grundläggande behov, ska räknas med i bedömningen av tidsåtgången för insatsen.

Med vänlig hälsning
Funktionsrätt Sverige

Elisabeth Wallenius
Ordförande

Remissvar: Promemoria om behov av hjälp med andning och sondmatning